

TILLVÄXTRAPPORT FÖR
IDÉBUREN VÅRD
OCH SOCIAL OMSORG

Kerstin Eriksson
Näringspolitiskt ansvarig, Famna
C_hcVYf'&\$%\$

Tillväxtrapport för idéburen vård och social omsorg

Detta är den andra tillväxtrapporten som Famna tar fram. Den tidigare speglade i huvudsak ökning av omsättning under åren 2003-2008 och förändringen av antal anställda under samma period. Famna hade år 2008, 31 medlemmar med en sammanlagd omsättning på runt 2800 mkr. Underlaget för denna rapport är större. Våren 2010 hade Famna 44 medlemmar med en sammanlagd omsättning på 3266 mkr, siffrorna är hämtade från 2009 års bokslut.

Denna rapport baseras på två informationskällor, medlemmarnas årsredovisningar år 2009 och en enkät som skickades ut till medlemmarna under våren 2010. Från årsredovisningarna har uppgifter hämtats om ekonomiskt utfall och medelantal anställda för åren 2008 och 2009. Uppgifter från årsredovisningarna har också legat till grund för en analys av intäkterna. Den utskickade enkäten var fokuserad på tillväxt och utveckling och har givit uppgifter om verksamhetsutveckling 2009, prognos för 2010 och hur planerna ser ut i ett längre perspektiv. Enkäten tog också upp frågor om hinder för tillväxt och gav information om vilka områden Famnas medlemmar verkar inom.

Sammanfattning av rapporten

- Famnas verksamhet har vuxit och omfattar vid rapportens framtagande 44 medlemsorganisationer, med en samlad omsättning på 3266 mkr.
- Strax under hälften av medlemmarna har verksamhet inom flera olika områden.
- Den sammanlagda omsättningsökningen under 2009 var 11 %, där de största organisationerna haft den mest gynnsamma utvecklingen.
- Siffrorna för antal helårsanställda visar på en ökning men också att effektiviseringar gjorts.
- År 2008 hade Famnas medlemmar ett samlat underskott på -205,2 mkr. För år 2009 såg siffrorna bättre ut och det samlade resultatet var ett överskott på 59,3 mkr.
- Över 90 % av intäkterna kommer från de tjänster som medlemmarna producerar. Gåvor, bidrag och övrigt utgör endast en mindre andel.
- Verksamhetsutvecklingen 2009 visar på en kraftig tillväxt både inom befintliga och nya verksamheter. Prognoser för 2010 pekar på en fortsatt kraftfull utveckling.
- Medlemmarnas långsiktiga plan pekar på fortsatt expansion både inom befintliga och nya verksamhetsområden.
- Det främsta interna hindret för tillväxt är bristande ekonomiska förutsättningar vilket leder till bristande stabilitet och förutsägbarhet. Värt att notera är att en stor andel av medlemmarna inte ser några hinder för tillväxt.
- Externa hinder är framförallt problem i samband med upphandlingar följt av bristen på extern finansiering.

Verksamhetsområden

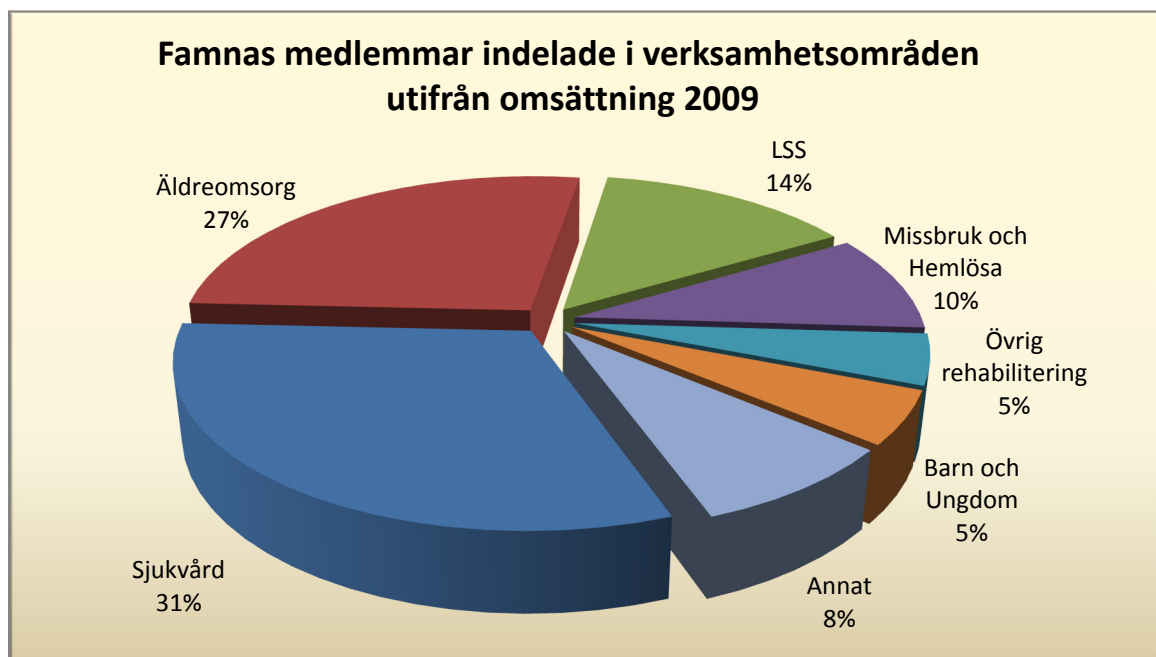
Famnas medlemmar verkar inom områdena hälso- och sjukvård och social omsorg. Till detta kommer en del kringverksamhet som restaurangförsäljning och fastighetsuthyrning. I enkäten till medlemmarna ställdes frågan inom vilka områden man bedriver verksamhet och i vilken omfattning:

- Sjukvård
- Äldreomsorg
- LSS, verksamhet för funktionshindrade
- Missbruk/hemlöshet
- Övrig rehabilitering
- Barn och ungdomsverksamhet
- Annan verksamhet

Många medlemmar beskrev sin verksamhet som diversifierad, där verksamhet bedrevs inom flera olika områden.

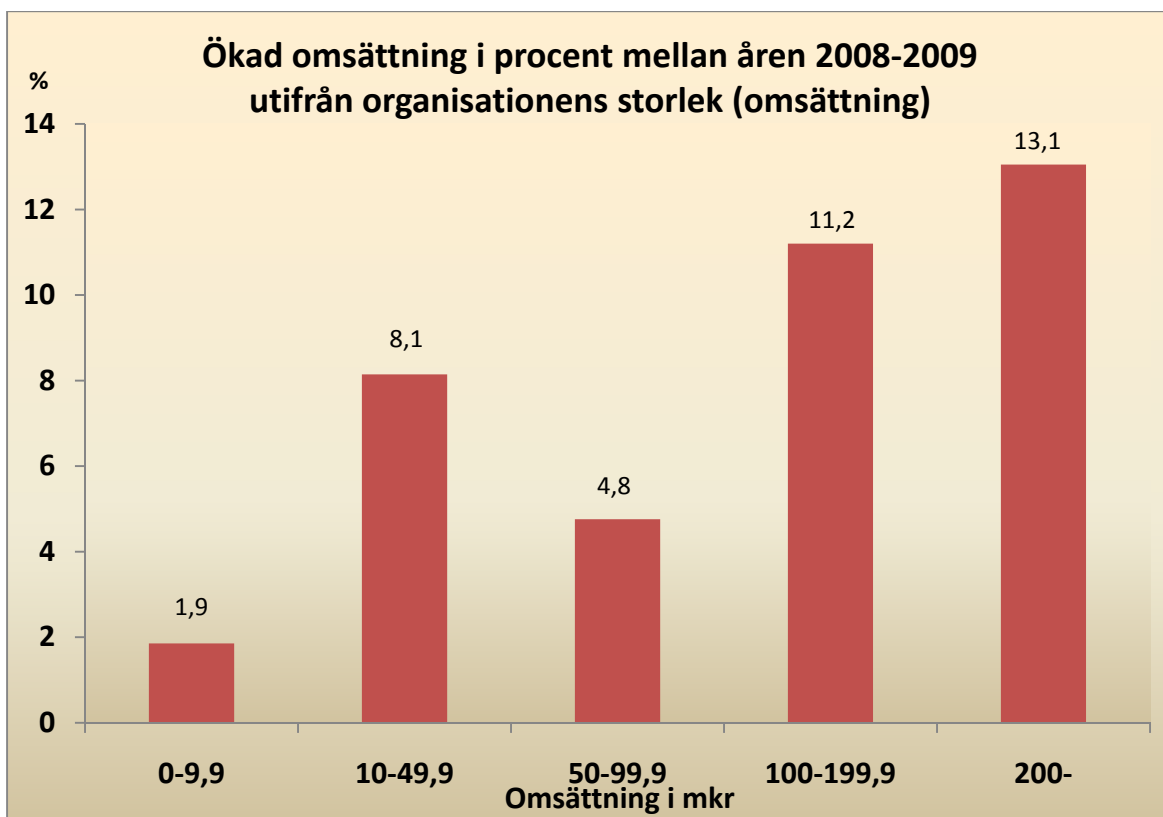
- 54 % var verksamma inom ett område
- 16 % var verksamma inom två områden
- 30% var verksamma inom tre eller flera områden

Verksamheten hos Famnas medlemmar, indelat i branscher, beskrivs i nedanstående diagram:

Ökning av omsättning 2009

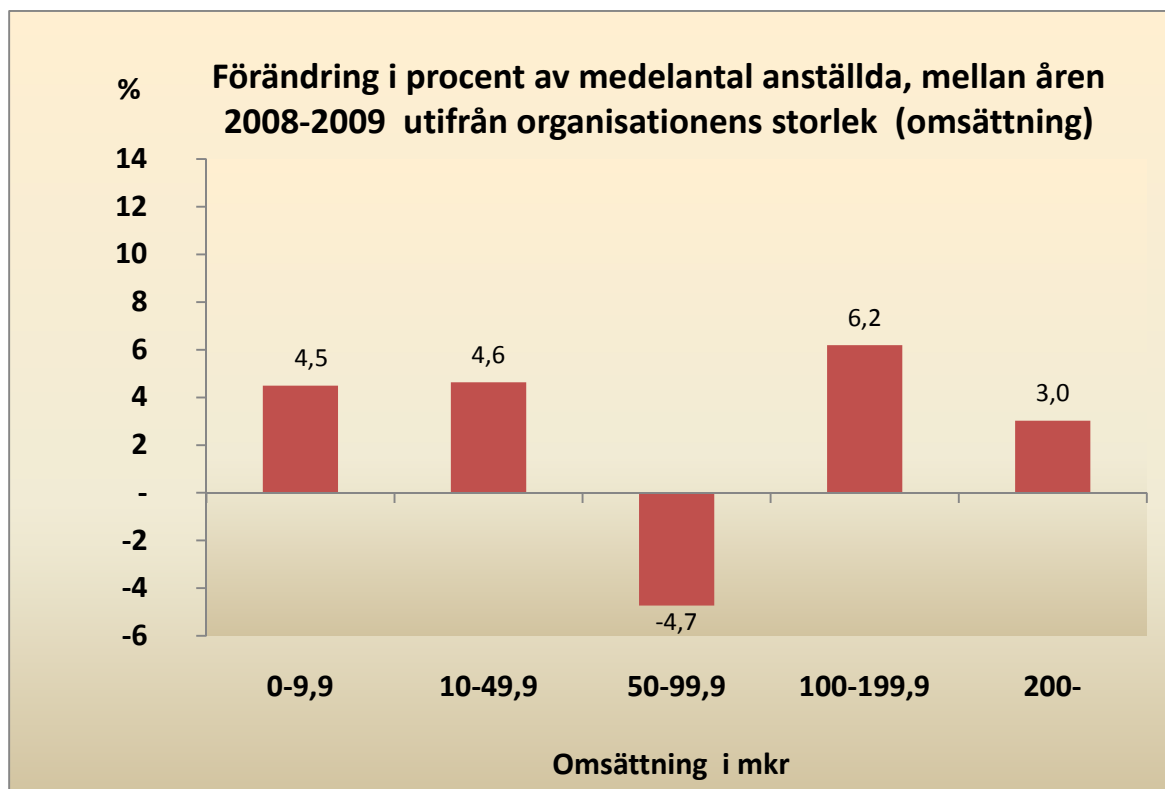
Den sammanlagda omsättningsökningen för Famnas medlemmar under 2009 var 11 %. Beroende på organisationens storlek har tillväxten varierat. De största organisationerna har i särklass haft den mest gynnsamma utvecklingen medan de små organisationerna haft den lägsta tillväxten.

På grund av att organisationerna till så stor del har diversifierad verksamhet är det svårt att utifrån insamlade data ta fram uppgifter om tillväxt för specifika områden. Framtida undersökningar kan med fördel innehålla den typen av information.

Medelantal anställda

Förändring av medelantal anställda inom organisationerna beskrivs i nedanstående diagram. För de medlemmar som har en omsättning under 10 mkr, har medelantal anställda ökat med 4,5 % och för medlemmar med en omsättning på mellan 10-49,9 mkr har medelantal anställda ökat med 4,6 %. I gruppen medlemmar med en omsättning mellan 50 och 99,9 mkr har medelantal anställda minskat med 4,7 % samtidigt som deras omsättning ökat med 4,8 %. En tänkbar förklaring är effektiviseringar i verksamheten. Detsamma gäller för de största organisationerna som haft en kraftig omsättningsökning men där medelantal anställda endast ökat i en mindre omfattning.

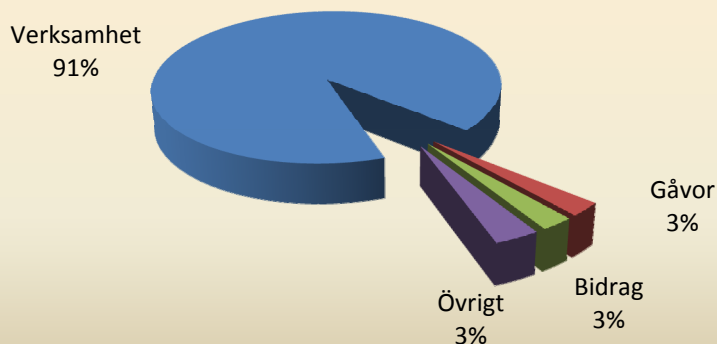
Resultat

Årsredovisningarna visar att åren 2008 och 2009 varit svåra för flera av Famnas medlemmar. 2008 var det samlade underskottet för Famnas medlemmar -203,6 mkr. 15 medlemsorganisationer uppvisade ett ekonomiskt underskott i sin verksamhet på -239,3 mkr medan de övriga 29 medlemmarna uppvisade ett samlat överskott på 35,7 mkr. Finanskris, värdeförsämring av kapital och strukturförändringar är de främsta orsakerna till underskotten. För år 2009 såg siffrorna bättre ut och det samlade resultatet innebar ett överskott på 63,3 mkr. 12 organisationer uppvisade ett samlat underskott på -49,5 mkr medan de övriga 32 medlemsorganisationerna hade ett samlat överskott på 112,8 mkr.

Intäktsanalys

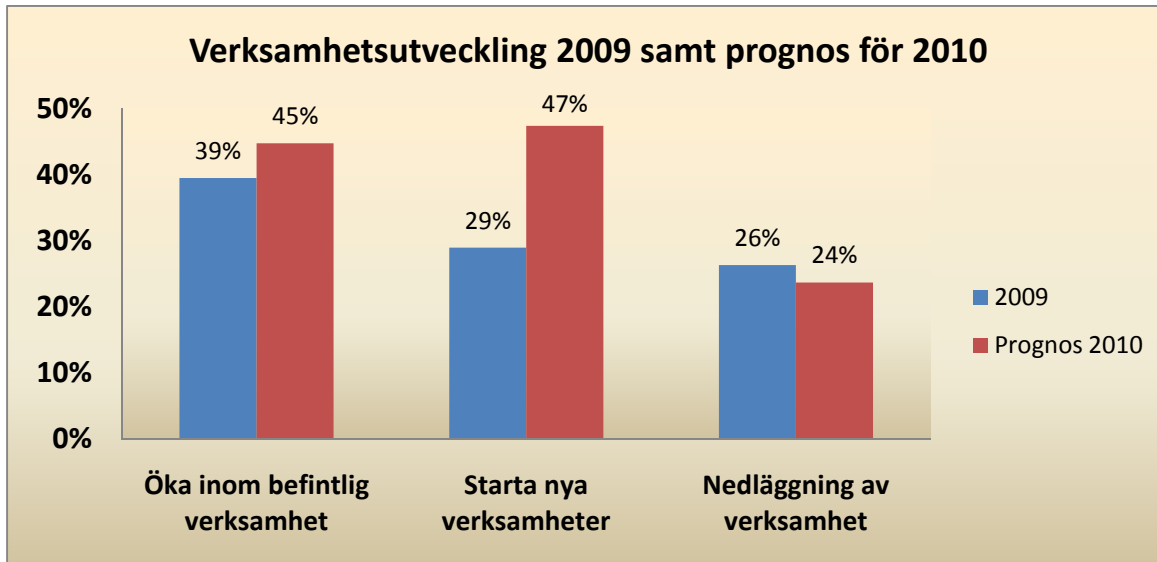
Vilken typ av intäkter har medlemmarna? Årsredovisningarna ger inte en fullständig bild av detta, men utifrån de uppgifter som finns angivna så är över 90 % verksamhetsintäkter, dvs. intäkter från de tjänster som medlemmarna producerar. Gåvor och bidrag utgör endast 3 % vardera och övrigt som bland annat är försäljning, utgör också 3 %. Då många medlemmar inte fullt ut redovisar sina olika intäkter i årsredovisningarna måste vi se på siffrorna med viss försiktighet men de ger ändå en indikation på hur fördelningen ser ut.

Intäktsanalys, Famnas medlemmar 2009

Verksamhetsutveckling 2009 och 2010

I enkäten till medlemmarna ställde vi frågor om hur verksamheten utvecklats under 2009 samt hur prognosen ser ut för 2010. Svaren visar inte den ekonomiska utvecklingen utan endast vilken andel av medlemmarna som utökat sin verksamhet. Svaren presenteras i nedanstående diagram.

2009 hade 39 % av medlemmarna utökat inom befintlig verksamhet, för 2010 räknar 45 % av medlemmarna med att utöka inom befintlig verksamhet. När det gäller att starta nya verksamheter så har 29 % av medlemmarna startat någon form av ny verksamhet under 2009 och 47 % räknar med att starta nya verksamheter under 2010. Medlemmarna har också lagt ner verksamhet. Under 2009 har 26 % av medlemmarna lagt ner någon del av den befintliga verksamheten och för 2010 räknar 24 % med att lägga ner verksamhet.

Långsiktig plan

Enkäten tog också upp frågan om hur den långsiktiga planeringen för organisationen ser ut. Här kompletterades enkäten med ett par ytterligare frågor som berörde vision och i vilken mån det finns en långsiktig planering. Resultaten presenteras i nedanstående diagram. På samma sätt som tidigare beskriver diagrammet andel av medlemmarna och inte ekonomiska begrepp.

Hinder för tillväxt

De resultat som framkommit hittills i rapporten visar att Famnas medlemmar genomgått en betydande tillväxt och har både planer och ambitioner att växa ytterligare. Samtidigt visar enkätsvaren att det finns hinder för tillväxt både internt och externt.

Interna hinder

Av medlemmarna anger 46 % att de ekonomiska förutsättningarna utgör det största interna hindret för tillväxt, vilket i sin tur leder till bristande stabilitet och förutsägbarhet. Andra hinder som kompetens, bristande vilja m m kommer längre ner på skalan. Under rubriken "Annat" finns exempelvis behovet av att stanna upp efter en kraftfull tillväxtfas, att den fysiska platsen inte ger möjlighet för tillväxt, tidsbrist och generationsskiften. Värt att notera är att hela 33 % inte ser några interna hinder för tillväxt.

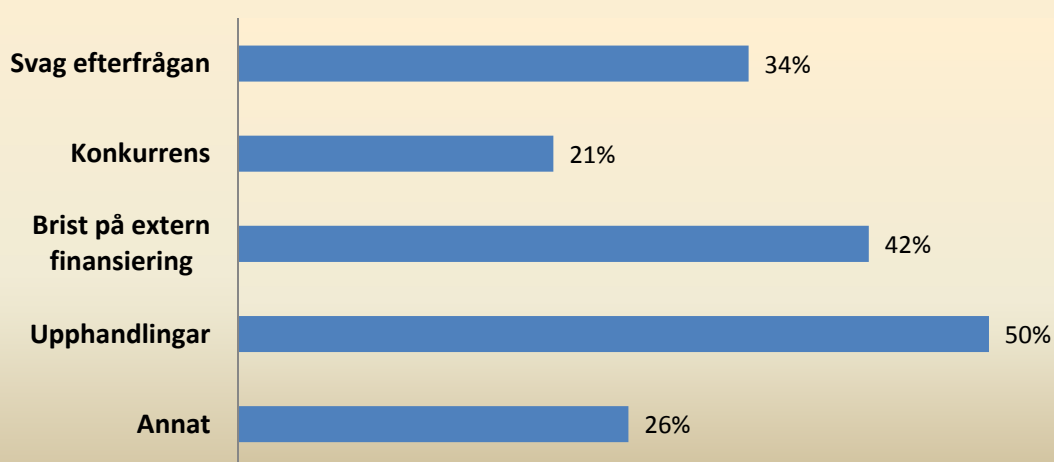
Vilka interna hinder för tillväxt ser du i din organisation?

Externa hinder

De största externa hindret utgörs av problem i samband med upphandlingar, följt av bristen på extern finansiering. Svag efterfrågan uppges också vara ett stort hinder för en förhållandevis stor andel av medlemmarna. Under rubriken ”Annat” kan vi läsa att långsiktig planering omöjliggörs på grund av osäkerhet om avtal och ersättningsnivåer, avsaknad av uppdrag att lämna anbud på, bristen på etableringsfrihet inom vissa verksamhetsområden, politiska beslut om vem som ska få utföra tjänsterna, begränsningar för andra än kommun och landsting att få bedriva vård och omsorg, att man bedriver en verksamhet som inte passar in i det offentliga mallar när det gäller betalningsansvar.

Vilka externa hinder för tillväxt ser du i din organisation?

Slutord

Famnas medlemsorganisationer är alla idéburna, non profit verksamheter inom hälso- och sjukvård och social omsorg. Med detta som gemensam nämnare är skillnaderna i övrigt stora mellan organisationerna. Olika värdegrunder, olika storlek, olika ekonomiska förutsättningar för att bara nämna några. Siffrorna i tillväxtrapporten ger oss en inblick i utvecklingen hos dessa organisationer. Trots stora skillnader visar rapporten att en majoritet vill verka för tillväxt och planerar för expansion både i befintliga och nya verksamhetsområden. Rapporten pekar också på att för att kunna uppnå en önskad tillväxt är det nödvändigt att det skapas stabila och förutsägbara förutsättningar som också bejakar de speciella förutsättningar som den idéburna organisationen har.

Om Famna

Famna – branschorganisationen för vård och social omsorg utan vinstsyfte – arbetar för att synliggöra de mervärden och den kvalitet som medlemsorganisationerna tillför vården och den sociala omsorgen i Sverige bl.a. genom att delta i sammanhang där angelägna frågor för vård och social omsorg tas upp.

Famna erbjuder också stöd för verksamhetsutveckling för medlemmarna samt samverkar med andra aktörer inom den ideella sektorn i gemensamma frågor för att stärka medlemmarnas ställning och möjlighet att verka på lika villkor.

Läs mer om Famna på www.famna.org

Famna - non profit vård och social omsorg
Box 16355 | SE-103 26 Stockholm
08-546 949 30 (vx)
till@famna.org | www.famna.org